

ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ ДИЗАЙНУ І МИСТЕЦТВ

Факультет	Образотворче мистецтво	Рівень вищої освіти	1-й
Кафедра	Графіка	Рік навчання	2
Галузь знань	02 Культура і мистецтво	Вид дисципліни	Нормативна
Спеціальність	023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація	Семестри	3–4

РОБОТА В МАТЕРІАЛІ

Семестр 3 (1 вересня – 14 грудня 2021/22 н.р.)

Викладач	Іващенко Ольга Василівна
E-mail	ivashenkoolga1974@gmail.com
Заняття	За розкладом Г20-1 аудиторія 10 (1-й корпус) Г20-2 аудиторія 10 (1-й корпус) Г20-3 аудиторія 10 (1-й корпус) Г20 скор. аудиторія 10 (1-й корпус)

Консультації

Адреса	61002, Харків, вул. Мистецтв, 8, корпус 1, ауд. 10
Телефон	057 706-03-50 кафедра графіки

КОМУНІКАЦІЯ З ВИКЛАДАЧЕМ

Заняття та консультації з викладачем у стінах академії відбуваються згідно розкладу у визначені дні та години. Поза заняттями офіційним каналом комунікації з викладачем є листування електронною поштою і за допомогою месенджера Telegram (0506611609). У разі необхідності додаткової консультації, ескізи робіт студентів можуть бути надіслані на пошту викладача та в Telegram.

ПЕРЕДУМОВИ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Передумовою для вивчення дисципліни «Робота в матеріалі» на другому курсі є певний обсяг знань з фундаментальних дисциплін таких як: «Рисунок», «Загальний курс композиції», «Кольорознавство».

НАВЧАЛЬНІ МАТЕРІАЛИ

Методичні матеріали

- Іващенко О.В. «Робота в матеріалі»: методичні рекомендації першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю «023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація» Харків : ХДАДМ, 2020.
- Христенко В.Є. Техніки авторського друку. Навчальний посібник. ХДАДМ – Харків: Колорит. 2004

3. Візуальний методичний матеріал (естампи майстрів, курсові роботи студентів) з методичного фонду кафедри.

НЕОБХІДНЕ ОБЛАДНАННЯ

Для вивчення студентами технік художнього друку лінориту та ксилографії обладнано лабораторію № 10. Все необхідне обладнання для друку естампів: позолотний прес, камені для розкатки фарби знаходяться в лабораторії та використовуються студентами за необхідністю в процесі навчання. Для опанування дисципліною необхідно мати наступні матеріали та інструменти: лінолеум, штихеля, папір, картон, простий олівець, фарбу типографську, мастихін, валик для розкатки фарби, скипидар.

МЕТА Й ЗАВДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Мета дисципліни «Робота в матеріалі» на другому курсі – вивчення різноманітних засобів створення графічного зображення за допомогою технік художнього друку: ксилографії та лінориту. Застосування навичок та знань отриманих з дисципліни «Робота в матеріалі» для вільного втілення свого творчого задуму.

Головною задачею 2 курсу (III семестр) є опанування професійними навичками роботи в техніці високого друку – чорно-білому лінориту.

У процесі вивчення дисципліни студенти опановують образотворчі засоби побудови художнього образу та вдосконалюють фахову майстерність шляхом виконання практичних завдань. Теоретичний курс дисципліни знайомить студентів з історією виникнення і розвитку техніки, методами і прийомами роботи з матеріалами та інструментами. Практичний курс дисципліни має на меті опанування студентами практичних навичок і прийомів створення друкарських форм та друкування естампів у техніці чорно-білого лінориту.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

- історію виникнення та розвитку лінориту;
- назви інструментів та матеріалів, що використовуються у даній техніці друку;
- характерні особливості друку;
- методи створення зображення характерні для техніки високого друку;

уміти:

- створювати та друкувати естампи у техніці чорно-білого лінориту;
- працювати з інструментами, матеріалами та обладнанням, що призначені для створення естампу;
- використовувати друковану техніку для втілення авторських творчих задумів.

мати навички:

- малювання з натури для збору підготовчого матеріалу для створення ескізів;
- творчого підходу в розробці ескізів та оригіналів;
- оформлення робіт та організації експозиції.

Програмні результати навчання

У результаті навчання студенти мають:

1.Застосовувати знання з композиції, розробляти формальні площинні, об'ємні та просторові композиційні рішення і виконувати їх у відповідних техніках та матеріалах.

Дисципліна покриває такі компетентності:

(ЗК)11.Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

(СК) 04. Здатність оволодівати різними техніками та технологіями роботи у відповідних матеріалах за спеціалізаціями.

(СК) 05. Здатність генерувати авторські інноваційні пошуки в практику сучасного мистецтва.

(СК)09.Здатність використовувати професійні знання у практичній діяльності.

(СК)12. Здатність презентувати художні твори у вітчизняному та міжнародному контекстах.

ОПИС І СТРУКТУРА ДИСЦИПЛІНИ

Навчальним планом підготовки бакалаврів денної форми навчання, викладання «Роботи в матеріалі» (лінорит та ксилографія) передбачено у 3 та 4 семестрі в обсязі 9 кредитів ECTS (270 годин). У 3 семестрі передбачено вивчення дисципліни у обсязі 4 кредити ECTS (120 годин). Із них: лекцій - 5 годин, практичних занять - 60 годин, самостійної роботи 60 годин.

3 СЕМЕСТР 5, 6 МОДУЛІ містять 4 теми:

Тема 1. Виконання вправ з техніки гравірування чорно - білого лінориту.

Тема 2. Виконання копії з роботи відомого майстра в техніці чорно - білого лінориту.

Тема 3. Розробка ескізу композиції натюрморту для чорно-білого лінориту.

Тема 4. Виконання чорно-білого лінориту на тему: «Натюрморт».

ФОРМАТ ДИСЦИПЛІНИ

Теми і зміст матеріалу розкриваються у процесі проведення лекційних занять. Практичні заняття здійснюються у вигляді практичної роботи над розробкою ескізів за темою, виготовленням друкарських форм та друку естампів. Самостійна робота студентів спрямована на збір необхідної інформації та завершення практичних завдань за зазначеною тематикою.

ФОРМАТ СЕМЕСТРОВОГО КОНТРОЛЮ

Передбачено *рубіжні етапи контролю* у формі поточних переглядів ескізів, процесу роботи та виконаних завдань. *Підсумковий контроль* засвоєння знань здійснюється у формі екзаменаційних переглядів.

РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ СТУДЕНТИ

3 семестр

№ модуля	№ теми, завдання	Форма звітності	Макс. кількість рейтингових балів
М5	Тема1. Завдання 1	<i>Виконання оригіналів. Поточні перегляди</i>	0-5

	Тема 2. Завдання 2	<i>Виконання ескізів. Поточні перегляди</i>	0-35
Загальна кількість балів за МОДУЛЬ 5			0-40
М6	Тема 3. Завдання 2	<i>Виконання ескізів. Поточні перегляди</i>	0-30
	Тема 4. Завдання 2	<i>Виконання оригіналів. Поточні перегляди</i>	0-25
	Оформлення експозиції		0–5
Загальна кількість балів за МОДУЛЬ 6		Перегляд робіт	0–60
РАЗОМ			0-100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності за шкалою ХДАДМ	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою для екзамену
90–100	A	відмінно
82–89	B	добре
75–81	C	
64–74	D	задовільно
60–63	E	
35–59	EX	незадовільно з можливістю повторного складання
0–34	E	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Критерії оцінки знань та умінь студентів з дисципліни «Робота в матеріалі»

90–100 балів («відмінно» за національною шкалою, **A** — за шкалою ECTS) може отримати студент, який в повному обсязі опанував матеріал практичного курсу, творчо підійшов до виконання завдань, логічно побудував і професійно виконав усі завдання, надав додаткові варіанти за відповідними темами, крім того, брав участь та переміг (посів **1–3 місце**) у міжнародних або усеукраїнських конкурсах та акціях, студентських олімпіадах чи наукових конференціях з мистецтва або дизайну.

82–89 балів («добре» за національною шкалою, **B** — за шкалою ECTS) отримує студент, який добре опанував матеріал практичного курсу, вчасно та якісно справився з усіма поставленими завданнями, творчо підійшов до виконання цих завдань, але при цьому зробив декілька незначних помилок.

75–81 балів («добре» за національною шкалою, **C** — за шкалою ECTS) отримує студент, який в цілому добре опанував матеріал практичного курсу, вчасно та якісно справився з більшістю поставлених завдань, достатньо творчо підійшов до виконання цих завдань, але при цьому виконана робота мала значні недоліки.

64–74 балів («задовільно» за національною шкалою, **D** — за шкалою ECTS) отримує студент, який не в повному обсязі опанував матеріал практичного та теоретичного курсу, справився з переважною більшістю поставлених завдань або виконав усі завдання на недостатньо професійному рівні, при цьому виконана робота мала значні недоліки (неохайність виконання, відсутність творчого підходу тощо).

60–63 балів («задовільно» за національною шкалою, **E** — за шкалою ECTS) отримує студент, який в недостатньому обсязі опанував матеріал практичного курсу, справився з основними з поставлених завдань, але при цьому виконана робота має багато значних недоліків (неохайність виконання, відсутність творчого підходу, невчасна подача виконаної роботи тощо).

35–59 балів («незадовільно» за національною шкалою, **FX** — за шкалою ECTS) отримує студент, який не впорався із головними задачами дисципліни, тобто не опанував більшість тем практичного курсу, пропускав заняття без поважних причин, допустив значну кількість суттєвих помилок при виконанні завдань. Про відсутність належних знань свідчать незадовільні підсумки поточного перегляду. У цьому випадку для одержання оцінки потрібна значна додаткова робота по виконанню усіх завдань відповідно програми курсу і повторна Perezдача.

1–34 балів («незадовільно» за національною шкалою, **F** — за шкалою ECTS) отримує студент, який не володіє знаннями з усіх модулів курсу, не виконав програми курсу і, відповідно, не впорався з поточними перевірками та не склав екзаменаційного перегляду. В цьому випадку передбачений обов'язковий повторний курс навчання.

ПРАВИЛА ВИКЛАДАЧА

На проведення занять з дисципліни «Робота в матеріалі» розповсюджуються загальноприйняті норми і правила поведінки Вищої школи. Під час занять не допускаються дії, які порушують порядок і заважають навчальному процесу.

ПОЛІТИКА ВІДВІДУВАНОСТІ

Пропускати заняття без поважних причин недопустимо (причини пропуску мають бути підтверджені). Запізнення на заняття не вітаються.

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

Студенти зобов'язані дотримуватися правил академічної доброчесності (у своїх ескізах, авторських концепціях тощо). Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. Якщо під час рубіжного контролю помічено плагіат, то робота скасовується та переробляється.

Корисні посилання: <https://законодавство.com/zakon-ukrajiny/stattya-akademichna-dobrochesnist-325783.html>

<https://saiup.org.ua/novyny/akademichna-dobrochesnist-shho-v-uchniv-ta-studentiv-na-dumtsi/>

РОЗКЛАД КУРСУ для студентів Г20-1, Г20-2, Г20-3, Г20 скор.

№ тижня	Тема	Вид заняття	Зміст	Годин	Рубіжний контроль	Деталі
1.	1	лекція	Техніка художнього друку –лінорит: особливості графічної мови. Методика створення чорно-білого лінориту. Матеріали та інструменти для опанування ліноритом.	4		
2.	1,2	лекція, практичні	Методика виконання копії в техніці чорно-білого лінориту. Вибір роботи митця для копіювання, аналіз. Підготовка лінолеуму та гравірування пробного завдання.	(1+3) 4	Затвердження роботи для копіювання	Роздруківка копії приноситься на заняття
3.	3	практичні	Ескізні пошуки натюрморту. Визначення точки зору, композиційні пошуки	4	Затвердження ескізу для роботи над малюнком натюрморту	
4.	1,3	практичні	Друкування пробного завдання. Малюнок натюрморту в розмірі А-3 формату	4	Поточний перегляд	Робота ведеться на папері натягнутому на планшет 40x50
5.	2,3	практичні	Закінчення малюнку натюрморту. Підготовка лінолеуму для копії, переведення роздруківки на лінолеум.	4	Поточний перегляд	Роздруківка копії приноситься на заняття
6.	2,4	практичні	Гравірування копії. Розробка чорно-білого ескізу для лінориту.	4	Поточний перегляд	Робота ведеться тушшю та білою гуашшю

7.	4	практичні	Продовження роботи над розробкою чорно-білого ескізу натюрморту для лінориту.	4	Поточний перегляд	
8.	4	практичні	Закінчення чорно-білого ескізу для лінориту.	4	Модульний перегляд	На перегляд мають бути наступні роботи: надруковане пробне завдання, закінчений чорно-білий ескіз натюрморту етап роботи над копією
9.	4	практичні	Підготовка лінолеуму для натюрморту, переведення зображення на лінолеум.	4		Роздруківка ескізу натюрморту приноситься на заняття
10.	4	практичні	Гравірування лінориту для створення завдання «Натюрморт».	4		
11.	2	практичні	Закінчення гравірування лінориту для створення завдання «Копія».	4	Поточний перегляд	
12.	4	практичні	Закінчення гравірування лінориту для створення завдання «Натюрморт»	4	Поточний перегляд	
13.	2,4	практичні	Пробне друкування дошок копії та натюрморту.	4	Поточний перегляд	
14.	2,4	практичні	Доробка форм та друкування дошок	4		
15.	2,4	практичні	Друкування естампів та оформлення їх на перегляд.	4	Поточний перегляд	Матеріали та інструменти для оформлення естампів у паспарту і рами приносяться на заняття

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна література.

1. Журов А.П., Третьякова К.М. Гравюра на дереве / А.П. Журов, К.М. Третьякова – М.: Искусство, 1977. — 248 с.
2. Зорин Л. Эстамп Руководство по графическим и печатным техникам / Л.Зорин — АСТ, Астрель, 2004. — 112 с.
3. Павлов И., Маторин М. Техника гравирования на дереве и линолеуме / И. Павлов, М.Маторин – М: «Искусство». 1938.- 152 с.

Додаткова література.

4. Ильина Л. Линогравюра, акварель, литография / Л. Ильина – Л: Аврора, 1973.
5. Касян В. І. Мистецтво графіки / В. І. Касян. – К.: Держвидав, 1960.
6. Кибрик Е. А. К вопросу о композиции / Е. А. Кибрик. – М., 1959.
- 7.Клабуновский Б.И. Линогравюра: Уч.пособ. / Б.И. Клабуновский - М.: Просвещение, 1968.–88 с.
8. Ковтун Е.Ф. Что такое эстамп / Е.Ф. Ковтун - Л.: ХУД.РШФ, 1963 - 95 с.
9. Остроумова-Лебедева А.П. Автобиографические записки / А.П. Остроумова-Лебедева - М., 1951. Т.3. – 252 с.
10. Сидоров А.А. Русская графика начала XX в./Очерк., истор. и теор. /А.А. Сидоров - М.: Искусство , 1969. – 251с.
- 11.Фаворский В.А. Литературно–теоретическое наследие / Сост. Г. К. Вагнер. — М.: Сов. художник, 1988. — 588 с
12. Флекель М. И. От Маркантонио Раймонди до Остроумовой-Лебедевой. Очерки по истории и технике репродукционной гравюры XVI-XX веков / Сост. Г. К. Вагнер. — М.: Искусство, 1987. — 368 с.

ЕЛЕКТРОННІ РЕСУРСИ

- 1.Дубина Н. Обзор авторських техник получения оттиска. Ч.2: [Електронний ресурс] / Дубина Н. Режим доступу : <http://www.compuart.ru> , вільний. – Загол. з екрану. – Мова рос.
2. Лещинский А.А. Основы графики: [Електронний ресурс] / Лещинский А.А. Режим доступу : [http:// tanki-media.ru/book_poligraf/osnovy_grafiki.pd](http://tanki-media.ru/book_poligraf/osnovy_grafiki.pd) , вільний. – Загол. з екрану. – Мова рос.

3. Тихомирова Т. Выразительный, художественный образ в графике. Цветная гравюра на картоне: [Электронный ресурс] / Тихомирова Т. Режим доступа: <http://children-art.org/ru/conference/konferentsiya-2015/tezisy/>, вільний. – Загол. з екрану. – Мова рос.
4. Гравюра на картоне: [Электронный ресурс]. Режим доступа: <http://restorewiki.ru>, вільний. – Загол. з екрану. – Мова рос.
5. Техники печатной графики. [Электронный ресурс]. Режим доступа: <http://artageless.com/techniques-printmaking-419>, вільний. – Загол. з екрану. – Мова рос.
6. Что такое линогравюра и как это у меня происходит. [Электронный ресурс]. Режим доступа: <https://liubatje.livejournal.com/25740.html>
7. Овчаренко Е. Тасмниці друкованої графіки. [Электронный ресурс]. Режим доступа: <https://i-ua.tv/culture/26715-taiemnytsi-drukovanoi-hrafiky>